

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА»

(для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форми навчання,
напряму підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (водні ресурси)»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Економіка водного господарства» (для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форми навчання, напряму підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (водні ресурси)») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. А. Бардаков. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 20 с.

Укладач: доц. В. А. Бардаков

Рецензент: к.е.н., проф., Е. М. Кайлюк

Подано систематизований методичний матеріал з наступних складових: мета, предмет та місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівця, інформаційний обсяг (зміст) дисципліни за змістовними модулями, освітньо-кваліфікаційні вимоги, рекомендована основна навчальна література, анотації, загальний розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями, темами та видами навчальної роботи, за модулями і змістовними модулями та формами навчання; план лекційного курсу та практичних занять; індивідуальні завдання, самостійна навчальна робота, засоби контролю та структура залікового кредиту, інформаційно-методичне забезпечення дисципліни.

Рекомендовано кафедрою менеджменту і маркетингу
в міському господарстві
Протокол № 14 від 7.01 2012р.

ЗМІСТ

	стор.
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
Загальні положення.....	4
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо – кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	6
1.5. Анотації навчальної дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	9
2.2. Зміст навчальної дисципліни.....	10
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями.....	10
2.2.2. План лекційного курсу.....	11
2.2.3. План практичних (семінарських) занять.....	13
2.2.4. Індивідуальні завдання	13
2.3. Самостійна навчальна робота студентів.....	14
2.4. Загальний розподіл обсягу навчальної роботи студента за модулями, змістовними модулями, видами роботи та формами навчання.....	15
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	17
2.6. Інформаційно – методичне забезпечення дисципліни.....	19

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка водного господарства»

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітньо – кваліфікаційний рівень підготовки: Бакалавр

Галузь знань 0601 «Будівництво та архітектура»

Напрямок підготовки: 6.060103 «Гідротехніка (водні ресурси)»

Кваліфікація: бакалавр з гідротехніки (водних ресурсів), технолог-гідротехнік

Статус дисципліни за освітньо-професійною програмою (ОПП):

Н - нормативна

Загальна кількість кредитів/годин: кредитів ECTS – 2,0 / годин – 72

Форма підсумкового контролю: залік

Програма розроблена на основі:

ГСВОУ МОНУ „Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра напрямку підготовки 0926 „Водні ресурси”, затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 04.06.2004р. № 452 (з 2006р. напрям 6.060103 – «Гідротехніка (водні ресурси)»»

ГСВОУ МОНУ „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напрямку підготовки 0926 „Водні ресурси”, затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 04.06.2004р. № 452 (з 2006р. напрям 6.060103 – «Гідротехніка (водні ресурси)»»

СВО ХНАМГ «Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом підготовки

6.060103 – «Гідротехніка (водні ресурси)», 2011р.»

Програму затверджено:

Кафедрою менеджменту і маркетингу в міському господарстві

Протокол № 2 від 7 вересня 2011 р.

Вченою радою факультету Менеджменту Протокол № 2 від 28 .08. 2011р

Програму погоджено із випусковою кафедрою Водопостачання, водовідведення та очистки вод 30.09.2011р.

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни:

формування у майбутніх бакалаврів з гідротехніки (водних ресурсів) системи спеціальних знань і практичних навичок з економіки водного господарства, з узагальненим об'єктом діяльності: низовий і середній рівень управління лінійними та функціональними підрозділами організацій водного господарства різних форм власності і організаційно-правових форм.

1.1.2. Предмет вивчення дисципліни:

економіка підприємств водного господарства в ринкових умовах, формування та раціональне використання ресурсного потенціалу з метою отримання високих фінансових результатів. Економічні і організаційно-управлінські питання розглядаються в тісному взаємозв'язку з технікою і технологією раціонального використання водних ресурсів.

1.1.3. Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівця за ОПП

Таблиця 1.1 – Перелік дисциплін

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Основи економічних теорій 2. Гідротехнічні споруди 3. Санітарно-гігієнічні основи спеціальності 4. Споруди і обладнання водопостачання 5. Міські інженерні мережі 6. Спецкурс з очистки стічних вод 7. Реконструкція водопровідно-каналізаційних систем 8. Структура і організація роботи ВК господарства 9. Технологія і утилізація ТПВ 10. Експлуатація водогосподарських об'єктів 11. Спеціальні методи водо підготовки 12. Технологія переробки і утилізації осадів	1. Основи маркетингу і менеджменту 2. Менеджмент організацій та персоналу

Місце у структурно-логічній схемі: після вивчення дисциплін 1-12.

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Економіка водного господарства

ECTS – 2,0; годин – 72.

Змістовний модуль 1.1. Водне господарства в умовах ринку

ECTS – 0,75; годин – 27.

1. Ринкова економіка

2. Галузеві особливості водного господарства

3. Науково-технічний прогрес
4. Економіка капітального будівництва

Змістовний модуль 1.2 Ресурсне забезпечення водного господарства

ECTS – 0,75; годин – 27.

5. Виробнича програма
- 6.. Засоби виробництва (основні фонди)
7. Витрати виробництва та собівартість
8. Оборотні засоби (оборотний капітал)
9. Трудові ресурси, продуктивність і оплата праці

Змістовний модуль 1.3. Економічні умови господарювання та його результати у водному господарстві

ECTS – 0,5 ; годин – 18.

10. Витрати виробництва та собівартість продукції
11. Ціни і ціноутворення
12. Фінансові ресурси та ефективність діяльності
13. Аналіз господарської діяльності

1.3. Освітньо – кваліфікаційні вимоги

Таблиця 1.2 – Освітньо - кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності
Програма потребує готовності до глибокого розуміння основних економічних явищ і взаємозв'язків між ними, абстрактного мислення і вмінь застосувати знання до широкого кола економічних питань діяльності галузі водного господарства.	Збирання, очищення і розподіл води - Е 41.00.0; Виробництво і розподіл холодної води для охолодження - Е 40.30.0; Діяльність по обробці рідких відходів - О 90.00.2; Будівництво магістральних трубопроводів - F 45.21.3; Будівництво трубопроводів і прокладка ліній енергозабезпечення та зв'язку; додаткові роботи - F 45.21.4; Водоканал роботи F 45.33.2;	Технічний контроль і аналіз - К 74.30.0; Керівництво підприємствами - К 74.15.0; Проектування споруд і систем ВК; Будівництво і реконструкція споруд і систем водного господарства - К 74.20.1; Експлуатація споруд і систем водного господарств.

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Бардаков В.А. Економіка водопостачання та водовідведення: Навч. посібник. – Харків: ХНАМГ, 2006.- 334с.

2. Бардаков В. А., Княжеченко В. В., Костюк В.О., Юр'єва Т. П., Юр'єва С. Ю. Економіка міського господарства: Навч. посібник. / За ред. Т.П. Юр'євої. — Х.: ХДАМГ, 2002. — 672 с.

3. Бойчик Ш.М., Харів П.С., Хопчан М.Ш., Піча .В. Економіка підприємства: Навч. Пос. Др. вид., випр. і доп. —К.: Каравелла; 2002.- 298с.

4. Гордійчук А.С., Стахів О.А. Економіка водного господарства. ДУВГП. — Рівне, 2000.—161с.

5. Рогожин П. Економіка будівельних організацій. К.: Скарби, 2003.— 448с.

1.5. Анотація навчальної дисципліни

«Економіка водного господарства»

Мета: формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань і практичних навичок у галузі економіки водних ресурсів.

Предмет: економічний механізм функціонування підприємств водного господарства в ринкових умовах.

Зміст: Ринкова економіка: сутність, роль, функції, структура. Науково-технічний прогрес – основа ефективності виробництва. Ефективність інновацій. Економіка капітального будівництва. Види інвестицій. Будівельне проектування. Система ціноутворення у будівництві. Кошторисна вартість. Ефективність реальних інвестицій. Економічні ресурси та ресурсний потенціал підприємства. Засоби виробництва та засоби праці. Виробничі потужності. Виробничі запаси, їх призначення, показники оцінки, порядок нормування та оперативне управління. Трудові ресурси, їх склад, порядок планування. Форми та системи оплати праці. Нормування праці. Поточні витрати. Калькулювання собівартості. Фінанси. Доходи. Прибуток. Рентабельність. Показники фінансового стану.

Аннотация учебной дисциплины

«Экономика водного хозяйства»

Цель: формирование у будущих специалистов системы специальных знаний и практических привычек в области экономики водных ресурсов.

Предмет: экономический механизм функционирования предприятий водного хозяйства в рыночных условиях.

Содержание: Рыночная экономика: сущность, роль, функции, структура. Научно-технический прогресс – основа эффективности производства. Эффективность инноваций. Экономика капитального строительства. Виды инвестиций. Строительное проектирование. Система ценообразования в строительстве. Сметная стоимость. Эффективность реальных инвестиций. Экономические ресурсы и ресурсный потенциал предприятия. Средства производства и средства работы. Производственные мощности. Производственные запасы, их назначение, показатели оценки, порядок нормирования и оперативное управление. Трудовые ресурсы, их состав,

порядок планирования. Формы и системы оплаты труда. Нормирование работы. Текущие расходы. Калькуляция себестоимости. Финансы. Доходы. Прибыль. Рентабельность. Показатели финансового состояния.

The subject matter summary

« Water management economy»

The purpose: formation at the future experts of system of special knowledge and practical habits in the field of economy of water resources.

Subject: the economic mechanism of functioning of the enterprises of water supply and water removal in market conditions.

The maintenance: Market economy: essence, a role, functions, structure. Scientific and technical progress – a production efficiency basis. Efficiency of innovations. Capital construction economy. Kinds of investments. Building designing. Pricing system in building. Budget cost. Efficiency of real investments. Economic resources and resource potential of the enterprise. Means of production and work means. Capacities. Industrial stocks, their appointment, estimation indicators, an order of rationing and an operational administration. A manpower, their structure, a planning order. Forms and payment systems. Work rationing. The operational expenditure. Kalkulirovanie cost prices. The finance. Incomes. Profit. Profitability. Indicators of a financial condition.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІКА ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА»

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 2.1 – Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денне навчання)

Призначення: підготовка бакалавра	Напря́м, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 3, РГЗ . Загальна кількість годин – 72	Напря́м: 6.060103 «Гідротехніка (водні ресурси)» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	* Статус дисципліни - Н Рік підготовки: 4-й Семестр: 8-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. в т.ч. РГЗ – 10 год. Вид підсумкового контролю: 8 семестр - залік

* За освітньо-професійною програмою (ОПП): Н – нормативна

Таблиця 2.2 – Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочне навчання)

Призначення: підготовка бакалавра	Напря́м, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 3, РГЗ . Загальна кількість годин – 72	Напря́м: 6.060103 «Гідротехніка (водні ресурси)» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни – Н Рік підготовки: 5-й Семестр: 9-й Лекції – 10 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 62 год. в т.ч. РГЗ 10 год. Вид підсумкового контролю: 8 семестр - залік

Таблиця 2.3 – Структура навчальної дисципліни

Напря́м	Форма навчання	Кредитів ECTS	Сем.	Годин						Залік
				Всього	Ауд.	в т.ч.		Сам.	в т.ч.	
						Лек.	Прак.		РГЗ	
Економіка виробництва										
6.060103	денна	2,0	8	72	30	15	15	42	10	залік
6.060103 набор 2012	заочна	2,0	9	72	10	4	6	62	10	залік
6.060103 набор до 2012	заочна	1,75	9	63	10	4	6	53	10	залік

2.2. Зміст навчальної дисципліни

2.2.1. Розподіл Часу За Модулями І Зм

Модуль 1. Економіка водного господарства

ECTS – 2,0; годин – 72.

Змістовний модуль 1.1. Водне господарство в умовах ринку

ECTS – 0,75; годин – 27.

- 1.Ринкова економіка
- 2.Галузеві особливості водного господарства
- 3.Науково-технічний прогрес
4. Економіка капітального будівництва

Змістовний модуль 1.2 Ресурсне забезпечення водного господарства

ECTS – 0,75; годин – 27.

5. Виробнича програма
6. Засоби виробництва (основні фонди)
7. Витрати виробництва та собівартість
7. Оборотні засоби (оборотний капітал)
8. Трудові ресурси, продуктивність і оплата праці

Змістовний модуль 1.3. Економічні умови господарювання
та його результати у водному господарстві

ECTS – 0,5 ; годин – 18.

- 9.Витрати виробництва та собівартість продукції
- 10.Ціни і ціноутворення
- 11.Фінансові ресурси та ефективність діяльності
12. Аналіз господарської діяльності

Таблиця 2.4 – Розподіл часу за модулями і змістовними модулями (денна форма)

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит/ годин	Форми навчальної роботи, годин			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Всього 8 сем.	2,0 / 72	15	15	-	42
ЗМ 1.1 8 сем.	0,75 / 27	5,0	5,0	-	17
ЗМ 1.2 8 сем.	0,75 / 27	5,0	5,0	-	17
ЗМ 1.3 8 сем.	0,5 / 18	5,0	5,0		8
в т.ч. РГЗ. 8 сем.	/ 10				10

(заочна форма, набір 2012р.)

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит/ годин	Форми навчальної роботи, годин			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Всього 9 сем.	2,0 / 72	4	6		62
ЗМ 1.1 9 сем.	0,75 / 27	2	2		23
ЗМ 1.2 9 сем.	0,75 / 27	1	2		24
ЗМ 1.3 9 сем.	0,5 / 18	1	2		15
в т.ч. РГЗ..... 9 сем.	/ 10				10

(заочна форма, набір до 2012р.)

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит/ годин	Форми навчальної роботи, годин			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Всього 9 сем.	1,75 / 63	4	6		53
ЗМ 1.1 9 сем.	0,75 / 27	2	2		23
ЗМ 1.2 9 сем.	0,5 / 18	1	2		15
ЗМ 1.3 9 сем.	0,5 / 18	1	2		15
в т.ч. РГЗ..... 9 сем.	/ 10				10

2.2.2. План лекційного курсу

Змістовний модуль 1.1. Водне господарство в умовах ринку

годин 5,0

Тема 1. Ринкова економіка

1,0 год

Ринкова економіка: сутність ринку, роль, функції, структура. Економічна теорія виробництва та економічна теорія фірми. Потреби, умови життя людей, якість і рівень життя та водні ресурси.

Тема 2. Галузеві особливості водного господарства

1,0 год

Системи водопостачання. Методи очистки природних вод. Стічні води та забруднення вод. Проблеми очистки стоків та обробки осадів.

Тема 3. Науково-технічний прогрес – основа розвитку та інтенсифікації водного господарства

1,0 год

Науково-технічний прогрес в охороні і раціональному використанні водних ресурсів. Показники економічної ефективності інновацій. Оцінка технічного рівня та конкурентоздатності нової техніки. Екологічна ефективність водоохоронних заходів.

Тема 4. Економіка капітального будівництва

2,0 год

Економічна природа капітальних вкладень на будівництво водогосподарських об'єктів. Державні будівельні і ресурсні норми.

Ціноутворення в будівництві. Будівельний кошторис. Кошторисна вартість. Договірні та ринкові ціни в будівництві.

Ефективність капітальних вкладень та реальних інвестицій в водне господарство.

Змістовний модуль 1.2. Ресурсне забезпечення водного господарства

годин 5,0

Тема 5. Виробнича програма

1,0 год

Планування виробничої програми. Нормування водопостачання та водовідведення. Виробничі потужності підприємств водного господарства та ефективність їхнього використання. Якість продукції або послуг.

Тема 6. Засоби виробництва (основні фонди) 1,0 год

Економічна природа, класифікація, склад і структура фондів. Методи оцінки та облік основних фондів. Первісна, переоцінена, дійсна вартість.

Фізичний і моральний знос. Амортизація. Відновлення та ремонт основних фондів. Зменшення корисності. Шляхи підвищення ефективності використання основних виробничих фондів у водному господарстві..

Тема 7. Оборотні засоби (оборотний капітал) 1,0 год

Економічна природа, склад і структура оборотних засобів. Нормування. Норми запасу. Чиста вартість реалізації запасів.

Показники оборотності і ефективності використання оборотних фондів. Шляхи прискорення оборотності в ринкових умовах. Режим економії.

Тема 8. Трудові ресурси, продуктивність і оплата праці 2 год

Трудові ресурси. Професія, спеціальність, кваліфікація, категорія персоналу. Розрахунок чисельності робітників.

Форми та системи оплати праці. Тарифна сітка, ставки й оклади. Відрядна, колективна, контрактна оплата праці. Мотивація персоналу.

Нормування праці. Норми часу, норми виробітку, розцінки.

Показники продуктивності праці у водному господарстві.

Змістовний модуль 1.3. Економічні умови господарювання та його результати у водному господарстві

годин 5,0

Тема 9. Витрати виробництва та собівартість продукції 1 год

Класифікація та групування витрат. Постійні, перемінні, операційні, маржинальні витрати, беззбитковість.

Економічна категорія собівартості. Калькулювання собівартості. Обґрунтування кошторису витрат на будівництво та експлуатацію водогосподарських об'єктів. Шляхи зниження собівартості.

Тема 10. Ціни і ціноутворення 1 год

Економічна теорія вартості. Функції цін. Цінова політика і ціноутворення. Тарифи водного господарства. Стимулювання ресурсозбереження.

Тема 11. Фінансові ресурси та ефективність діяльності 2 год

Фінанси підприємства. Дохід, прибуток, рентабельність. Грошові потоки. Фінансово-кредитні і нематеріальні активи. Відсотки. Дивіденди. Оренда.

Тема 12. Аналіз господарської діяльності 1 год

Види економічного аналізу. Організація і методи аналізу господарської діяльності водного господарства. Використання результатів економічного аналізу в господарській діяльності.

Аналіз доходів, тарифів, грошових потоків, показників фінансового стану, потоку платежів.

2.2.3. План практичних занять (15 год)

Змістовний модуль 1.1. Водне господарство в умовах ринку

Тема 3. Науково – технічний прогрес	2 год
Задача 2. Ефективність впровадження нового флокулянта	73с.
Тема 4. Економіка капітального будівництва	3 год
Задача 2. ТЕО будівництва споруд для знефторення води	119с.

Змістовний модуль 1.2. Ресурсне забезпечення водного господарства

Тема 5. Виробнича програма	1 год
Задача 6. Скласти виробничу програму водопроводу	144с.
Тема 6. Засоби виробництва і засоби праці	1 год
Задача 2. Прискорена амортизація	166с.
Тема 7. Оборотні кошти (оборотний капітал)	1 год
Задача 1. Встановити норматив запасу коагулянту	188с.
Тема 8. Трудові ресурси, продуктивність і оплата праці	2 год
Задача 7. Розрахувати чисельність робітників-ремонтників	221с.
Задача 8. Визначити чисельність операторів фільтрів	222с.
Задача 9. Коефіцієнт облікового складу персоналу	223с.

Змістовний модуль 1.3. Економічні умови господарювання та його результати

Тема 9. Собівартість	1 год
Задачі 2,3,4,5 розрахунок статей витрат	242с.
Задача 8. Визначання критичного об'єму реалізації води	246с.
Тема 10. Ціни і ціноутворення	1 год
Задача 2. Проаналізувати рівень базового тарифу	269с.
Тема 11. Фінансові ресурси та ефективність діяльності	2 год
Задача 1. Розрахунок доходів	303с.
Тема 12. Аналіз господарської діяльності	1 год
Задача 3. Реальна майбутня вартість грошей	306с.
Задача 5 Аналіз базового тарифу	269с.

2.2.4. індивідуальні завдання самостійної роботи

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання:

для студентів денної форми навчання:

- вивчення лекційного матеріалу та виконання 25 тест-завдань, за кожним змістовним модулем;
- розв'язання практичних задач за індивідуальним варіантом;

- виконання розрахунково-графічного завдання.
для студентів заочної форми навчання:
- вивчення лекційного матеріалу;
- розв’язання практичних задач за індивідуальним варіантом;
- виконання РГЗ за індивідуальним варіантом.

Мета виконання РГЗ полягає в оволодінні практичними навиками техніко-економічного обґрунтування та оцінки економічної ефективності нових прогресивних технологічних рішень.

Обсяг розрахунково-пояснювальної записки до 10 сторінок, плановий обсяг витрат часу на РГЗ складає 10 годин.

Програму та зміст тестових завдань за змістовними модулями студент отримує на початку вивчення навчальної дисципліни.

Програма практичних задач для самостійної роботи (див. посібник):

Задача. Ефективність впровадження центрифуг 71с.

Задача. ТЕО утилізації осадів стічних вод 74с.

Задача. Оцінка ефективності благоустрою криниці 118с.

Задача. Виробнича програма водопроводу 141с.

Задача. Показники ефективності використання фондів 168с.

Задача. Відносне звільнення оборотних коштів 193с.

Задачі № 51, 54, 55, 56. Чисельність персоналу 224с.

Задача. Визначити рівень середнього тарифу 270с.

Задача. Аналіз динаміки тарифів 303 с.

2.3. Основні види самостійної роботи студента

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з літературними джерелами.
3. Розв’язання практичних задач за індивідуальними варіантами.
4. Підготовка до поточного й підсумкового тестового контролю.
5. Виконання розрахунково-графічного завдання.

Таблиця 2.6 – Розподіл часу самостійної роботи студентів (за темами занять та змістовними модулями)

№ теми	Найменування теми занять	Всього годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
Вивчення лекційного матеріалу та підготовка до тестів ЗМ			
ЗМ – 1.1			
1	Ринкова економіка	2	4
2	Галузеві особливості водного господарства	2	3
3	Науково-технічний прогрес	3	4
4	Економіка капітального будівництва	4	6
5	Розв’язання задач за варіантами	6	6
Всього ЗМ – 1.1		17	23

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4
ЗМ – 1.2			
5	Виробнича програма	2	3
6	Засоби виробництва (основні фонди)	3	5
7	Оборотні засоби (оборотний капітал)	3	5
8	Трудові ресурси, продуктивність і оплата праці	4	5
9	Розв'язання задач за варіантами	5	6
Всього ЗМ – 1.2		17	24
ЗМ – 1.3			
10	Витрати та собівартість	2	3
11	Ціни і ціноутворення	2	2
12	Фінансові ресурси та ефективність діяльності	1	3
13	Аналіз господарської діяльності	1	3
14	Розв'язання задач за варіантами	2	4
Всього ЗМ – 1.3		18	15
Разом самостійна робота студента		42	62
в т.ч. РГЗ		10	10

2.4. Загальний розподіл обсягу навчальної роботи за модулями і змістовними модулями, видами роботи та формами навчання

Таблиця 2.7 – Загальний розподіл обсягу навчальної роботи студента за модулями і змістовними модулями, видами роботи (денна форма навчання)

Найменування теми занять		Усього годин			
		Лекц.	Прак.	Сам.	Разом
1		2	3	4	5
ЗМ -1.1					
1	Ринкова економіка	1	-	2	3
2	Галузеві особливості	1	-	2	3
3	Науково-технічний прогрес	1	2	3	6
4	Економіка кап. будівництва	2	3	4	9
Розв'язання задач за варіантами		-	-	6	6
Всього за ЗМ – 1.1		5	5	17	27
ЗМ -1.2					
5	Виробнича програма	1	1	2	4
6	Засоби виробництва	1	1	3	5
7	Оборотні кошти	1	1	3	5
8	Трудові ресурси і оплата праці	2	2	4	8
Розв'язання задач за варіантами		-	-	5	5
Всього за ЗМ -1.2		5	5	17	27
ЗМ -1.3					
9	Витрати і собівартість	1	1	2	4

Продовження табл. 2.7

1		2	3	4	5
10	Ціни і ціноутворення	1	1	2	4
11	Фінансові ресурси	2	2	1	5
12	Аналіз господарської діяльності	1	1	1	3
Розв'язання задач за варіантами				2	2
Всього за ЗМ -1.3		5	5	8	18
Разом за змістовними модулями		15	15	42	72
в т.ч. Розв'язання задач за варіантами		-	-	13	13
РГЗ		-	-	10	10

Таблиця 2.8 – Загальний розподіл обсягу навчальної роботи студента за модулями і змістовними модулями, видами роботи (заочна форма навчання)

Найменування теми занять		Усього годин			
		Лекц.	Прак.	Сам.	Разом
1		2	3	4	5
ЗМ -1.1					
1	Ринкова економіка	-	-	4	4
2	Галузеві особливості	-	-	3	3
3	Науково-технічний прогрес	1	1	4	6
4	Економіка кап. будівництва	1	1	6	8
Розв'язання задач за варіантами		-	-	6	6
Всього за ЗМ – 1.1		2	2	23	27
ЗМ -1.2					
5	Виробнича програма	1	1	3	5
6	Засоби виробництва	-	-	5	5
7	Оборотні кошти	-	-	5	5
8	Трудові ресурси і оплата праці	-	1	5	6
Розв'язання задач за варіантами		-	-	6	6
Всього за ЗМ -1.2		1	2	24	27
ЗМ -1.3					
9	Витрати і собівартість	1	1	3	5
10	Ціни і ціноутворення	-	-	2	2
11	Фінансові ресурси	-	1	3	4
12	Аналіз господарської діяльності	-	-	3	3
Розв'язання задач за варіантами		-	-	4	4
Всього за ЗМ -1.3		1	2	15	18
Разом за змістовними модулями		4	6	62	72
в т.ч. Розв'язання задач за варіантами		-		10	10
КР		-		10	10

2.5. засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів в процесі практичних занять.
2. Оцінювання виконання індивідуального завдання (РГЗ).
3. Проведення поточного тестового контролю.
4. Проведення модульного підсумкового тестового контролю.
5. Проведення підсумкового письмового заліку.

Таблиця 2.9 – Засоби контролю, розподіл балів

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль	
ЗМ 1.1 Тестування (25 тест-завдань)	40 / 10%
ЗМ 1.2 Тестування (25 тест-завдань)	40 / 10%
ЗМ 1.3 Тестування (25 тест-завдань)	40 / 10%
Задачі практичних занять	70 / 20%
Розрахунково- графічне завдання	40 / 10%
Разом за поточним контролем	230 / 60%
Підсумковий тест	150 / 40 %
МОДУЛЬ 1. Підсумковий контроль	380 / 100%

Поточне оцінювання знань студентів

Об'єктами поточного контролю є:

1. активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
2. виконання завдання по розв'язанню практичних задач;
3. виконання розрахунково-графічного завдання;
4. проходження поточного тестового контролю.

Студент отримує **допуск до заліку** за умови належного виконання практичних задач, розрахунково-графічного завдання та проходження поточного тестового контролю за трьома змістовними модулями.

А. Контроль виконання практичних задач здійснюється протягом семестру. За успішне та систематичне виконання і захист всіх практичних задач студент отримує оцінку «**А. відмінно**» при 72-80 балах (91-100%) або 18-20 % залікового кредиту.

Якщо студент виконує поставлені завдання з відсутністю окремих розрахунків, які пояснюють вирішення завдання, при цьому самостійно знаходить і виправляє допущені помилки - він отримує оцінку «**В.С. добре**» при 56- 71 балах (71-91%) або 14- 17 % залікового кредиту.

Якщо студент допускає помилки в розрахунках, неточності у відповідях при захисті задач, виправляє помилки за допомогою викладача – він отримує оцінку «**Д.Е. задовільно**» 40-55 балів (51-71%) або 10-13% залікового кредиту.

Якщо студент отримує менше 40 балів (менше 51%) або 10% залікового кредиту чи не виконує та не захищає хоча би одну практичну задачу, допускає

суттєві помилки у розрахунках та не вміє їх виправляти за консультацією викладача – отримує оцінку «**FX, F. незадовільно**» і не допускається до заліку.

Б. Контроль виконання розрахунково-графічного завдання

За успішне виконання розрахунково-графічного завдання студент отримує оцінку «**A. відмінно**» 45-50 балів (91-100%) або 13- 15 % залікового кредиту на РГЗ.

Якщо студент виконує за захищає РГЗ з несуттєвими помилками, то отримує оцінку «**B.C. добре**» 35-44 бали (71-91%) або 10-12% залікового кредиту на РГЗ.

За виконання і захист роботи із суттєвими неточностями, або за межами встановленого терміну, студент отримує оцінку «**D.E. задовільно**», при отриманні 26- 34 балів (51-71%) або 7-9% залікового кредиту на РГЗ.

РГЗ отримує оцінку «**FX,F. незадовільно**» і не зараховується при її не виконанні або не захисті, суттєвих помилках, неправильних висновках, отриманні менше 26 балів (51%) та 7% залікового кредиту на РГЗ.

В. Тестовий контроль. Поточний тестовий контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто теоретичний матеріал і виконані практичні задачі, самостійні завдання в межах змістового модуля. За кожним змістовним модулем проводиться поточне тестування (табл. 2.9) і кожному студенту виставляється відповідна оцінка за отриманою кількістю балів.

У відповідності до програми навчальної дисципліни тестування проводять на останньому практичному занятті з кожного із трьох змістовних модулів. Кожен із **трьох** критеріально-орієнтовних **тестів**, що встановлюються стандартами якості тесту (складності, валідності, диференціюючої здатності тощо) містить в собі 25 тест-завдань.

Тест-завдання складається із запитання одиничного і множинного вибору, кумуляції, класифікації, циклічності, перестановки, порівняння, причинної залежності, виводу формули, формулювання правил тощо, різного рівня складності. Шкала оцінювання **тесту** при максимумі 80 балів або 20%.

«**A. відмінно**» 72-80 балів або 18-20% залікового кредиту;

«**B.C. добре**» 71 -57 балів або 14 - 17% залікового кредиту;

«**D.E. задовільно**» 56 - 40 балів або 10- 13% залікового кредиту;

«**FX, F. незадовільно**» менше 55 балів 10% залікового кредиту;

Таблиця 2.11 – Шкала оцінок тесту за змістовним модулем

Рейтинг, %	0—50	51—70	71—90	91—100
Оцінка 5- ти бальна	2	3	4	5
Отримано балів	$\Sigma_n =$			
Заохочувальні бали, 5%	+			
Штрафні бали, 5%	—			
Разом зараховано балів	$\Sigma_3 =$			
Рейтинг, % ($\Sigma_{\text{макс}} = 80$)	$P = (\Sigma_3 / \Sigma_{\text{макс}})100\% = \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}\%$			
Оцінка 5 бальна	$\underline{\hspace{2cm}} \underline{\hspace{2cm}} \underline{\hspace{2cm}}$ (підпис викладача)			

Підсумкову оцінку з дисципліни, включаючи суму балів за три тести, виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в

системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.12).

Таблиця 2.12 – Шкала оцінок підсумкового заліку

Система оцінювання	Шкала оцінювання, бали /рейтинг %			
Задачі 80 бал. 20%	72-80 18-20%	56-71 14-17%	40-55 10-13%	менше 40 менше 10%
Тести (ЗМ-1,2,3) 250 бал. 65%	227-250 59-65%	177-226 46-58%	127-176 33-45%	менше 127 менше 33%
РГЗ (50 балів) 15%	45-50 13-15%	35-44 10-12%	26-34 7-9%	менше 26 менше 7%
Загальна сума балів 380	345-380	270-345	195-270	менше 195
Внутривузівський рейтинг, %	91 -100	71 – 91	51 –70	менше 51
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 відмінно A	4 добре B, C	3 задовільно D, E	2 незадовільно *FX,** F

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.12).

2.6. інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.15 – Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література	
1. Бардаков В .А. Економіка водопостачання та водовідведення: Навч. посібник. – Харків: ХНАМГ, 2006.- 334с. 65.9 (2) 44 Б - 24	ЗМ 1.1, ЗМ 2, ЗМ3
2. Бардаков В. А., Княжеченко В. В., Костюк В. О., Юр'єва Т. П., Юр'єва С. Ю. Економіка міського господарства: Навч. посібник./За ред.Т.П.Юр'євої.-Х: ХНАМГ,2002.-672 с.	ЗМ 1.1
3. Гордійчук А. С., Стахів О. А. Економіка водного господарства. ДУВГП. – Рівне,2000.–161с.	
2. Додаткові джерела	
1. Рогожин П.А. Економіка будівельних організацій. К.: Скарби, 2003.– 448с	ЗМ 1.
2. Бойчик Ш. М., Харів П. С., Хопчан М. Ш., Піча .В.Е. Економіка підприємства: Навч. Пос. Др. вид., випр. і доп. –К.: Каравелла; 2001.- 298с.	ЗМ 2, ЗМ 3.
3. Методичне забезпечення	
1. Бардаков В. А. Оцінка ефективності. Методичні вказівки для виконання економічної частини дипломного проекту. – Харків: ХНАМГ, 2009.– 74с.	ЗМ 1., ЗМ 2
2. Бардаков В.А. Методичні рекомендації до КР “Техніко-економічне обґрунтування систем водопостачання” – Х.: ХНАМГ,–2012.–22с.	ЗМ 1
4. Internet ресурси	
1. Цифровий репозитарій ХНАМГ eprints.ksame.edu.ua 2. Центр дистанційної освіти cdo.ksame.edu.ua	ЗМ 1, ЗМ 2, ЗМ 3

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни

«Економіка водного господарства»

(для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форми навчання,
напрямку підготовки 6.060103 – «Гідротехніка (водні ресурси)»)

Укладач: **БАРДАКОВ** Віктор Анатолійович

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2012, поз. 270 Р

Підп. до друку 30.10.2012 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60х84/16

Ум. друк. арк. 1,2

Зам. № 8789

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.